

Ringmärkning vid Galgbergstippen

Thomas Jågas

Alldeles söder om riksvägen till Borlänge vid Falu gruva ligger ett tidigare magasin där sand från gruvan har lagts upp. Området kallas Galgbergstippen och är sedan några år avslutad. Tippen har nu börjat växa igen och ogräsmarkerna som har bildats har blivit Faluns kanske förnämsta rastområde för tättingar.

På tippen rastar under hösten förhållandevis stora mängder tättingar som blåhakar, piplärkor, finkar, sångare med mera. Ibland händer det att vadare rastar och några arter som har noterats är småsnäppa, mosnäppa och ljungpipare.

Förekomsten av blåhake var dock den viktigaste anledningen till att vi under hösten gjorde de första försöken med ringmärkning i området. Verksamheten var ett samarbete mellan Ovensiljans ringmärkargrupp och Falu Fågelklubb och cirka 10 personer från Falun har varit engagerade.

Ringmärkningen pågick under perioden 10 augusti till 4 september vid sex tillfällen. Totalt ringmärktes 243 fåglar av 25 arter vilket ger ett snitt på 40 fåglar per gång. Som mest ringmärktes 77 fåglar den 28 augusti.

Förhoppningen var att vi skulle bedriva fångsten framförallt under blåhakens sträckeperiod men av olika anledningar blev det inte så många tillfällen i början och mitten av september. Totalt fångade vi 20 blåhakar och flest blev det den 28 augusti då sju fastnade i näten.

För övrigt var lövsångaren inte helt ovanlig den vanligaste arten och stod för 25 procent av fångsten. De näst vanligaste arterna blev bergfink följt av bofink vilket beror på att de gamla utnyttjade ogräsmarkerna för att äta frön. Framförallt var det brännässlor som lockade och som finns i synnerligen rikliga mängder, något som även vi har märkt vid våra nätrundor.

Sammanfattning

Årets ringmärkning gav inget sensationellt resultat men visar ändå att området lockar en hel del fåglar. Det är också svårt att göra någon utvärdering efter endast en säsong men genom årets fångst har vi lärt känna området bättre och var det finns lämpliga nätplaceringar samt var fåglarna drar i området. Vår förhoppning är att det blir en fortsättning även år 2000 och då kommer årets erfarenheter väl till pass.

Ringmärkningen vid Hötjärn 1999

Pelle Adenäs

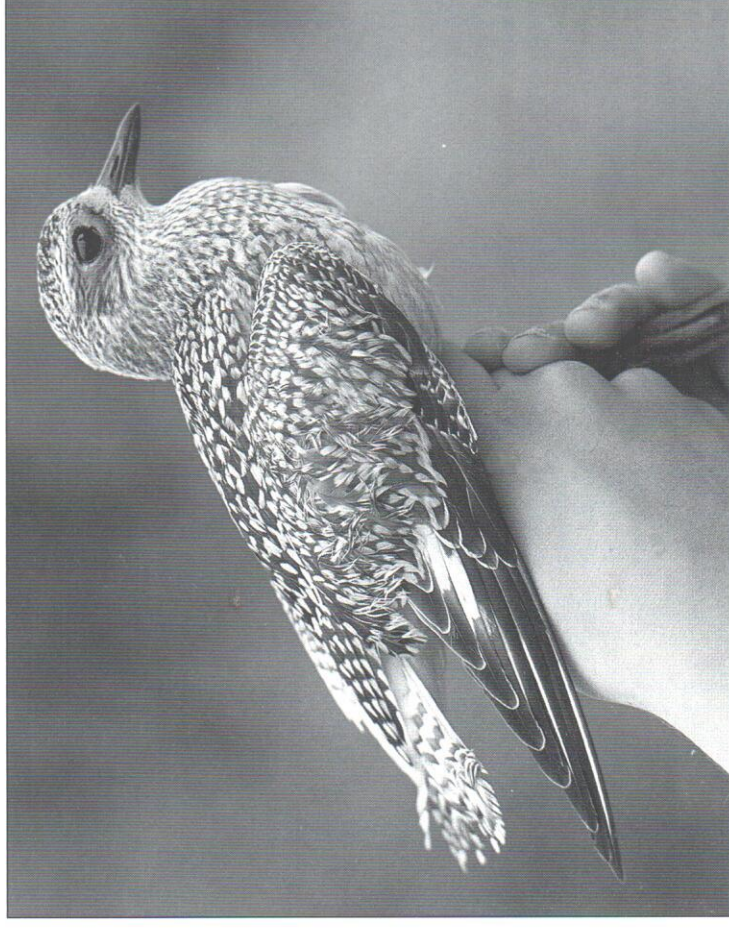
För elfte året i rad bedrevs det ringmärkning vid Hötjärn utanför Grängesberg av medlemmar från Ornitologerna i Västerbergslagen.

Säsongen påbörjades under sommaren med diverse naturvårdsjobb. Buskar i strandkanten drogs upp och nedrasade stenar plockades ur utloppsrikan för att sänka vattennivån. Nätgatorna röjdes också upp och några nya iordningställdes. Vi provade detta år med att ha fler nätgator ute på öppna ytor i början på säsongen för att därefter flytta in några av dem i skogsbrynet.

Ringmärkningspremiären var den 21 juli och därefter var vi på plats ytterligare nio gånger fram till den 3 oktober. Totalt ringmärktes 479 fåglar vilket är något fler än de föregående åren. Mest glädjande var att 50 av dessa var vadare vilket ända sedan starten 1989 har varit vårt huvudsyfte att ringmärka. 3 455 individer har nu totalt ringmärkts.

Fem nya märkarter noterades under året nämligen tornfalk, kustpipare, kusträppa, grå flugsnappare samt tallbit. Tallbiten ringmärktes utanför den ordinarie ringmärkningsen under vinterns invasion.

Sammanlagt har nu 66 arter märkts i området. För första gången dominerade såv-sparven med 125 nymärkningar medan den

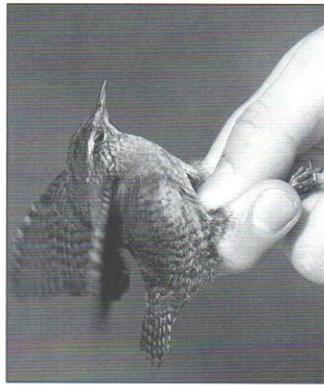
En kustpipare gick in i en av burarna vid Hötjärn.

Foto: Peter Ohlsson

Sammanställning över ringmärkningen vid Galgbergstippen i Falun:

Trädpiplärka	3
Gulärla	1
Järnsparv	3
Rödhake	17
Blåhake	20
Rödstart	8
Buskskvätta	12
Stenskvätta	3
Björktrast	1
Rödvingetrast	1
Artsångare	5
Törnsångare	5
Trädgårdsångare	3
Svarthätta	2
Lövsångare	61
Grå flugsnappare	1
Svarvit flugsnappare	1
Tallbit	2
Blåmes	3
Talgoxe	19
Törnskata	3
Piplfink	1
Bofink	30
Bergfink	34
Grönsiska	4
Summa	243

Gärdsmyg, Hötjärn 3 oktober 1999.

Foto: Peter Ohlsson

annars vanligtvis ledande lövsångaren endast noterades med 68 ex. Till stor del beror nog denna omfördelning på ändringen av nätplaceringen som ovan nämndes.

I vanlig ordning kontrollerade vi många av våra egna fåglar från tidigare år medan den enda främmande kontrollen var en rödbena som gick in i en vadarbur den 21 juli och hade en tysk ring kring benet. Detta är vår första kontroll av en utlandsmärkt vadare.

Bland våra egna återfynd kan nämnas en såvparv som vi ringmärkte som årsunge den 21 september 1997 och som kontrollerades av ringmärkare i Spanien den 8 december 1998.

Art	1999	Totalt 89-99	Art	1999	Totalt 89-99
Kricka	-	7	Björkrast	-	13
Gräsand	-	1	Tältrast	3	7
Tornfalk	1	1	Rödvingestrast	1	22
M. strandpip.	7	31	Gräshoppsång.	-	1
St. strandpip.	6	37	Sävsångare	2	6
Kustpipare	1	1	Rörsångare	25	217
Tofsvipa	-	1	Härmsångare	-	1
Kustsnäppa	1	1	Ärtsångare	2	17
Småsnäppa	3	101	Trädgårdssång.	5	25
Mosnäppa	1	7	Svarthätta	1	6
Spovsnäppa	-	5	Taigasångare	-	1
Kärnsnäppa	29	113	Grönsångare	-	1
Brushane	-	11	Gransångare	4	14
Rödbena	-	1	Lövsångare	68	992
Gluttsnäppa	-	4	Kungsfågel	6	21
Skogssnäppa	-	1	Grå flugsnapp.	1	1
Grönbena	-	22	Sv.v. flugsn.	1	23
Drillsnäppa	2	117	Stjärtnes	-	27
Fiskmåå	-	1	Talltia	1	13
Gröngöling	-	1	Svartnes	1	3
M. hackspett	-	1	Blåmes	58	248
Sånglärka	3	15	Talgoxe	14	116
Trädpiplärka	12	30	Trädkrypare	-	3
Ängsppiplärka	6	15	Bofink	-	13
Gulärla	2	62	Bergfink	-	9
Sådesärila	36	320	Grönsiska	-	30
Gärdsmyg	4	7	Gråsiska	-	2
Järnsparv	4	30	Tallbit	1	1
Rödhake	30	219	Domherre	-	8
Blåhake	6	28	Lappsparv	1	2
Rödstjärt	2	17	Gulsparv	-	30
Buskskvätta	3	31	Såvparv	125	338
Stenskvätta	-	2			
Kolltrast	-	3	Totalt	479	3455

Axplock ur en obsbok

Börje Dahlén

Av tradition har det i de flesta fågelturn funnits en observationsbok.

För ett antal år sedan var dessa böcker en viktig kommunikation mellan fågelkådare. De innehöll ofta detaljerad information och det var inte ovanligt att nyanlända fågelkådare, när de kommit upp i ett fågelturn, först kastade sig över obsboken och först därefter monterade upp tubbkikaren.

Detta var innan mobiltelefoner och sökare förändrade fågelkådarernas beteende. Med de elektroniska hjälpmedlens intåg har observationsböckerna förlorat i betydelse. I många fågelturn är de numer dåligt skötta, innehåller mest trams och kludd eller saknas helt. Antagligen finns ett samband mellan lättillgängliga fågelturn som besöks av många icke-skådare och nedklottrade eller förstörda observationsböcker.

Till invigningen av det nya fågelturnet vid Tisjön i maj 1994 hade det ändå satsats stort på en observationsbok. En boktryckare i Malung hade skänkt en bok inbunden i skinn och med titeln "GÅSTBOK & Observationer" i guldtryck på framsidan.

På första sidan var det tryckt:

"GÅSTBOK, ÖVRE VÄSTERDALAR-NAS NATURSKYDDSFÖRENING".

Kanske har det påkostade utförandet av boken ingivit respekt och sannolikt har Tisjötornets avlägsna läge bidragit, för efter sex säsonger kan konstateras att innehållet i observationsboken överträffar alla förväntningar. Jag har roat mig med att läsa igenom boken och sammanställt en del av innehållet.

1 144 besökare

Vid 374 tillfällen har det skrivits i boken och av noteringarna framkommer att antalet besökare varit minst 1 144. Naturligtvis har inte alla besökare skrivit i gästboken och i vissa fall framgår inte hur många besökare som står bakom en notering i boken. Mina antalsuppgifter är därför minimisiffror. Många personer har förstås också besökt turnet flera gånger. Det finns noteringar om att Hans-Erik "Kecke" Eriksson gjort 35 besök, undertecknad 26 och Per Lif 19 besök. Hur många olika individer som enligt obsboken besökt turnet går med viss möda att räkna fram men det har jag inte gjort.

Första noteringen är från invigningen av

Ickeskådare dominerar

De flesta besök vid turnet tycks ha gjorts av personer som inte är fågelkådare. I 206 anteckningar finns inga uppgifter om fågelobservationer utan i dessa fall har boken använts som en ren gästbok. Sådana texter kan till exempel lyda:

"På hemväg från Sörvsberget är vi här för första gången och ser detta vackra torn."
Eller: "Vi var på väg från Femberget till Rullviken då vi kom på idén att kolla in fågelturnet och fågellivet här ute. Fantastiskt!"

I 168 anteckningar finns fågelobservationsnoterade men 53 av dessa har jag klassificerat som sparsamma eller ofullständiga. Dessa noteringar tyder ibland på begränsade fågelkunskaper men kan ändå vara trevliga och läsbara:

"97-06-11. Turnet är imponerande stort, välbyggt och bra placerat. Stigen hit är bara den värd ett besök - slät, slingrande med fina spångr. Ett stortlumpar parade sig på en tiva i sin lilla göl. Silvertärna, kanadagäss, fiskmåå och benor."